1) Ταγμ. Διαλέτης Φωκ. καὶ 2) ἀνθυπασπιστὴς Γιούργας Κωνστ. καὶ 23 ὁπλίτας. Εἰς 7 δὲ ἀξιωματικοὺς τραυματίας καὶ 140 ὁπλίτας. Γ. Χ.

Ἀμπάτης (Abbati Josef). Κορσικανὸς φιλέλλην κατελθὼν εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως. Συμμετέσχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Φαβιέρου εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀπέθανε φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ Συνταγματάρχου τῷ 1850 ἐν Αἰγίνῃ. Α.

Ἀμπατιέλος (Σπυρίδων). Κεφαλλὴν Φιλικὸς ἀκολουθήσας τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην καὶ φονευθεὶς εἰς τὴν μάχην τοῦ Σκουλενίου τὸν Ἰούνιον 1821. Α.

Ἀμπελακιώτης. Ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦτο ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς ἀγωνισταὶ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως, ἀδελφοὶ ἐξ Ἀμπελακίων Θεσσαλίας, α) Βασίλειος, 6) Γεώργιος, γ) Δημήτριος, δ) Κωνσταντῖνος, ε) Νικόλαος, ὑπηρετήσαντες εἰς τὸ σῶμα τοῦ Δημ. Ὑψηλάντου καὶ μετασχόντες εἰς πλείστας μάχας. Ἐκ τούτων ὁ Δημήτριος ἐφονεύθη εἰς τὴν μάχην τοῦ Πέτα, ὁ Βασίλειος εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν καὶ ὁ Κωνσταντῖνος κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἐπώνυμον φέρονται οἱ ἑξῆς ἀγωνισταὶ ἐκ Σαλαμῖνος, α) Θεόδωρος, 6) Νικόλαος καὶ γ) Παναγιώτης.

Ἀμπελᾶς στρατηγὸς (12ος αἰών). Ἀνῆκεν εἰς τὴν παλαιὰν καὶ πλουσίαν στρατιωτικὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀμπελάδων τῆς Καππαδοκίας. Ἠκολούθησε τὸν Ἀλέξιον Κομνηνὸν εἰς τὴν κατὰ τῶν Τούρκων ἐκστρατείαν του (περὶ τὸ 1116), καθ' ἣν, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Τούρκους περὶ τὸν Ἀκρόκον (κατὰ τὰς Ν.—Α. ὑπωρείας τοῦ Ὀλύμπου τῆς Βιθυνίας καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν σημερινῶν πόλεων Βπιλετζὶκ—Κιουτάχιας) καὶ κατεδίωξεν αὐτούς, ἑτέρα Τουρκικὴ φάλαγξ ἐμφανισθεῖσα αἰφνιδίως εἰς τὰ νῶτα τῆς Ἑλληνικῆς φάλαγγος προσέβαλε τὴν ὀπισθοφυλακὴν αὐτῆς, διοικουμένην ὑπὸ τῶν στρατηγῶν Ἀμπελᾶ καὶ Τζιπουρέλη.

Ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῶν ἐχθρῶν ὁ Ἀμπελᾶς ὥρμησεν ἐναντίον των μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὀλίγων ἀνδρῶν, χωρὶς νὰ ἀναμένῃ τὴν σύνταξιν τῶν ἐν ἀταξίᾳ ταγμάτων του. Συγκρουσθεὶς μετὰ τῶν Τούρκων ἀπώλεσε τὸν ἵππον του τοξευθέντα καὶ πεζομαχῶν ἐκυκλώθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ κατόπιν ἡρωϊκῆς πάλης ἐφονεύθη. Μετ' ὀλίγον ἐφονεύθη καὶ ὁ εἰς βοήθειαν αὐτοῦ σπεύσας στρατηγὸς Τζιπουρέλης, Ν.Κ.

Ἄμπελος. (ναυτ. γεωγ.). Νησὶς ἐντὸς τοῦ κολπίσκου τῆς Ἀντικύρας τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, εὑρισκομένη 4,4 μίλ. Ν.Δ. τοῦ ἀκρωτηρίου Ἁγιὰ (Πλ. 38°—17′—45″. μῆκ. 22ο—41′—20″).

Ἀμπὲρ καθ' ὥραν. Πρακτικὴ μονὰς ποσότητος ἠλεκτρισμοῦ. Εἶναι ἡ ποσότης ἠλεκτρισμοῦ ἡ μεταφερομένη ὑπὸ ρεύματος 1 ἀμπὲρ ἐντὸς 1 ὥρας.

Διεθνὲς σύμβολον Α.

1 ἀμπὲρ καθ' ὥραν=3600 Coulomb. Κ. Μ.

Ἀμπέρ. Πρακτικὴ μονὰς ἐντάσεως ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ μεγάλου Γάλλου σοφοῦ τοῦ XIX αἰῶνος André - Marie Ampère.

Εἶνε ἡ ἔντασις ρεύματος, ὅπερ μεταφέρει 1 Coulomb κατὰ 1 δευτ. (1 ἀμπὲρ=1 coulomb × 1 δευτ.) Τὸ ἀμπὲρ ἰσοῦται πρὸς τὸ ἓν δέκατον τῆς ἠλεκτρομαγνητικῆς μονάδος C. G. S. Ἔχει ὡς διεθνὲς σύμβολον τὸ Α. Τὸ ἓν χιλιοστὸν τοῦ ἀμπὲρ καλεῖται ***χιλιοστοαμπὲρ*** (milliampère) (m A) τὸ δὲ ἓν ἑκατομμυριοστὸν ***μικροαμπὲρ*** (microampère) μ. Α. Κ. Μ.

Ἀμπερόμετρον. Ὄργανον μετρήσεως, παρέχον ἐξ ἀμέσου ἀναγνώσεως τὴν ἔντασιν εἰς ἀμπὲρ ρεύματος, διαρρέοντος κύκλωμά τι.

Διὰ τὰ συνεχῆ ἢ ἐναλλασσόμενα ρεύματα, τὰ ἁπλούστερα ὄργανα

εἶναι τὰ μετὰ κινητοῦ μαγνήτου. Εἰς τὰ ὄργανα ταῦτα μικρὰ μᾶζα σιδήρου, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ βελόνη, ἀπωθεῖται ὑπὸ τῆς μαγνητικῆς ροῆς σταθεροῦ πηνίου, διαρρεομένου ὑπὸ τοῦ ὑπὸ μέτρησιν ρεύματος.

Διὰ τὰ συνεχῆ ρεύματα τὰ ἀκριβέστερα ὄργανα εἶναι τὰ μετὰ κινητοῦ πλαισίου· ταῦτα συνήθως συμπληροῦνται διὰ διακλαδωτήρων (ἀναγωγέων) ἢ ἐλασμάτων μεταλλικῶν μικρᾶς ἀντιστάσεως, διὰ τῶν ὁποίων μέγα μέρος τοῦ ὁλικοῦ ρεύματος διέρχεται π. χ. τὰ 9)10. Τὸ ὑπόλοιπον 1)10 τοῦ ὁλικοῦ ρεύματος διέρχεται διὰ τοῦ μικροῦ κινητοῦ πλαισίου τοῦ ὀργάνου, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν μαγνητικοῦ πεδίου μονίμου μαγνήτου, στρέφεται πρὸς ὡρισμένην διεύθυνσιν.

Ἀμπερόμετρον θερμικόν. Εἰς τὸ ὄργανον τοῦτο, τὸ ὑπὸ μέτρησιν ρεῦμα διαρρέει σῦρμα, ὅπερ θερμαίνει. Ἡ ἐπιμήκυνσις, ἡ προερχομένη λόγῳ τῆς διαστολῆς τοῦ σύρματος, θέτει εἰς κίνησιν, μία βελόνη ἡ ὁποία κινεῖται ἐνώπιον πλακὸς βαθμολογουμένης ἀπ' εὐθείας εἰς ἀμπέρ. Τὰ θερμικὰ ἀμπερόμετρα εἶναι τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν μέτρησιν τῶν ἐναλλασσομένων ρευμάτων. Κ. Μ.

Ἀμπεροστροφαὶ (Ἀμπερελίγματα). Ἀριθμὸς, ἐκφράζων τὸ γινόμενον, τῆς ἐντάσεως ἠλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς ἀμπέρ, διαρρέοντος πηνίον, ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν περιελίξεων τοῦ πηνίου τούτου. Κ.Μ.

Ἀμπέχονον. Βλέπε λέξιν «***Χιτώνιον***».

Ἀμπίμπαγκ. Τοποθεσία πυρὰ τὰ Καλάβρυτα, ἥτις συνδέεται μὲ τὰ γεγονότα τῆς ἐκρήξεως τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Τῷ 1826 ὁ Ἰμβραὴμ, ἐπιχειρήσας νὰ διέλθῃ διὰ τῆς θέσεως ταύτης, ἀπεκρούσθη ὑπὸ τοῦ Λεχουρίτου.

Ἀμπλᾶς. Ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦτο φέρονται οἱ ἑξῆς ἀγωνισταὶ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως, α) Ἀνδρέας, ἐκ Σπετσῶν, ὑπηρετήσας κατὰ τὸν ναυτικὸν ἀγῶνα, 6) Ἀντώνιος, ἐπίσης ἐκ Σπετσῶν, διακριθεὶς εἰς τὰ Μεθοκώρωνα ὡς ναύκληρος τοῦ «Ἀγαμέμνονος» καὶ γ) Θεόδωρος, ὡσαύτως ἐκ Σπετσῶν, διακριθεὶς κατὰ τὴν παρὰ τὴν Σάμον ναυμαχίαν τοῦ Κανάρη.

Ἀμπλιανίτης. Ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦτο φέρονται οἱ ἑξῆς ἀγωνισταὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐξ Ἀμπλιανης, α) Ἀθανάσιος ἢ Ντελῆς, 6) Γεώργιος, γ) Γιαννακὸς ἢ Μπαλάφας καὶ δ) Παναγιώτης.

Ἀμπτουλλαχ-βέης, ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τῆς στρατιᾶς τοῦ Δράμαλη. Κατὰ τὴν εἰς Πελοπόννησον εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη διωρίσθη φρούραρχος τῆς Κορίνθου, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐκυρίευσε τὸν Ἀκροκόρινθον καὶ ἐπὶ μακρὸν ἀντέστη ἐν αὐτῷ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Δράμαλη.

Ἄμπωτις. (Βλέπε παλίρροια).

Ἄμυνα. Ἡ λέξις αὕτη εἶναι φυσικῶς χρήσεως συχνῆς καὶ ποικίλης ἐν τῇ στρατιωτικῇ γλώσσῃ. Θὰ εὕρῃ τις τὰς διαφόρους της ἐκδοχὰς ὁριζομένας καὶ ἐξηγουμένας εἰς τὰ ἑπόμενα ἄρθρα:

Κρατῶν. (Δια τῆς ὀχυρωτικῆς). Ἡ ἄμυνα τῶν Κρατῶν διὰ τῆς ὀχυρωτικῆς ὑποθέτει παρ' αὐτοῖς ὀργάνωσιν πλήρη, πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, ὁμοιογένειαν, ἥτις ἀποκτᾶται μόνον διὰ τοῦ χρόνου. Οὕτω δὲν εὑρίσκει τις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ παραδείγματα πρὸς μνημόνευσιν, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, εἰμὴ παρὰ τοῖς Ρωμαίοις καὶ τοῖς Κινέζοις. Βλέπει τις τοὺς πρώτους κατασκευάζοντας τὰ τείχη τῶν Πικτῶν. (Βλέπε λέξιν Ἀδριανός). Τοὺς δευτέρους τὸ περίφημον Σινικὸν τεῖχος, προωρισμένον νὰ τοὺς προστατεύῃ ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ταρτάρων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κερματισμοῦ τῶν ἐθνῶν, ἥτις ἐπηκολούθησε τὴν πτῶσιν τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ὅταν αἱ Χῶραι διήρχοντο ὑπὸ σειρὰν διαφόρων κυριάρχων, ἔργα ἀμύνης, καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ τέχνη τοῦ μηχανικοῦ ἐπέτρεπε τὴν ἐγκατάστασίν των, δὲν θὰ εἶχαν εἰμὴ ἀξίαν ἐφήμερον. Οὕτω, διαρκούσης ὁλοκλήρου τῆς περιόδου τοῦ Μεσαίωνος, ἡ ὀχυρωτικὴ δὲν ἐχρησιμοποιήθη εἰμὴ διὰ νὰ θέτῃ ἐν σκέπῃ τὰ πλούτη μεγάλων τινῶν πόλεων ἢ νὰ δίδῃ εἰς τοὺς χωροδεσπότας τὸ μέσον νὰ κρατοῦν σημεῖά τινα διαβάσεως σημαντικὰ διὰ τὴν δεσποτείαν των. Ἐν Γαλλίᾳ, μετὰ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς Βασιλείας, βλέπει τις νὰ ἀναφαίνεται διὰ πρώτην φορὰν ἡ ἰδέα ἑνὸς ἀμυντικοῦ συστήματος, καὶ ὀφείλεται αὕτη εἰς τὸν Vauban, τὸν ἐπιφανῆ μηχανικόν. Ἡ μεθόριος ἡ ὁποία τότε ἦτο ἡ πλέον ἐκτεθειμένη, ἦτο ἡ τοῦ Βορρᾶ, καὶ διὰ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἴσοδον εἰς αὐτὴν σχίζῃ, ἦτο ἡ τοῦ Βορρᾶ, καὶ διὰ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἴσοδον εἰς αὐτὴν ὁ Vauban, ἀφοῦ ἐμελέτησε λεπτομερῶς τὰς ἀμυντικὰς ἰδιότητας, ἤχθη νὰ τὴν καλύψῃ διὰ μιᾶς σειρᾶς ὀχυρῶν θέσεων, κλιμακωμένων ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὸν Ρῆνον ἐπὶ πλειοτέρων διαδοχικῶν γραμμῶν. Τὸ ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον συνέταξε τὸ 1678 διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὸ σύστημά του ἀμύνης, εἶναι πολὺ σύντομον εἰς αἰτιολογίας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀναφέρει τὴν ἀρχὴν ὅτι αἱ θέσεις εἶναι διατεθειμέναι εἰς δύο γραμμὰς «***κατα μίμησιν τῶν διατάξεων μάχης***», οἱ διάδοχοί του, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ Cormontaigne, ἐπίστευσαν ὅτι ἠδύναντο νὰ ἐξαγάγουν ἓν συμπέρασμα γεωμετρικὸν, ὅπερ πολὺ πιθανῶς οὐδέποτε εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ Vauban. Κατέληξαν νὰ εἴπουν ὅτι ἐχρειάζοντο τρεῖς γραμμαὶ ὀχυρῶν θέσεων: ἡ πρώτη ἐκ μικρῶν ὀχυρῶν εἰς 16 ἢ 20 χιλιομέτρων ἀπόστασιν· ἡ δευτέρα ἐξ ὀχυρῶν σημαντικωτέρων εἰς 32 ἢ 40 χιλιόμετρα εἰς τὰ διάκενα τῆς πρώτης· ἡ τελευταία, ἐξ ὀχυρῶν πρώτης τάξεως εἰς 64 ἢ 80 χιλιόμετρα. Ἐξετίμων δὲ ὅτι, τῆς ἀκτῖνος ἐνεργείας μιᾶς φρουρᾶς ἐκτεινομένης εἰς ἡμισείας ἡμέρας πορείαν, ἤτοι 8 ἕως 12 χιλιόμετρα, ἡ πρώτη γραμμὴ ἐσχημάτιζεν ἓν κορδόνιον ἀδιαπέραστον· εἶτα, ἐξετάζοντες τὰς προσπαθείας, τὰς ὁποίας ὁ εἰσβολεὺς θὰ εἶχε νὰ κάνῃ διὰ νὰ δημιουργήσῃ ἓν ρῆγμα εἰς τὰς διαδοχικὰς γραμμάς, ἔφθανον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τοῦ ἐχρειάζετο ὄχι ὀλιγώτερον τῶν τριῶν ἐτῶν ἐκστρατείας διὰ νὰ διαρρήξῃ τὸ κορδόνιον τοῦτο. Καὶ οὕτω ἐδημιουργήθη τὸ σύστημα, ὅπερ φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ εἰς τὸ ὁποῖον σύστημα καθ' ὅλον τὸν XVIII αἰῶνα προσέδωκαν ὑπερβολικὴν σπουδαιότητα.

Μόνον μετὰ τὴν περίοδον τῶν πολέμων τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τῆς Αὐτοκρατορίας βλέπει τις τὰς ἰδέας νὰ τροποποιοῦνται ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν γεγονότων καὶ ἀναφαίνεται λίαν σαφῶς ἡ ἀρχὴ αὕτη: ὅτι ἡ χρῆσις τῆς ὀχυρωτικῆς δέον νὰ κανονίζεται πρὸ παντὸς ἐπὶ τοῦ ρόλου τῶν στρατευμάτων ἐπιχειρήσεων, τῶν ὁποίων εἶνε ὁ βοηθός. Μηχανικοὶ ἔξοχοι τὴν εἶχον ἤδη ἐκφράσει καὶ προηγουμένως, ἀλλὰ τότε μόνον ἐτέθη ἐν πλήρει φωτί. Οὕτω ὁ ἀρχιδοὺξ Κάρολος, εἰς τὰς ***Ἀρχὰς Στρατηγικῆς*** αὐτοῦ λέγει: «***Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῶν ὀχυρῶν θέσεων πολέμου κανονίζονται ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν σημείων, ὧν δέον νὰ μένῃ τις κύριος, διὰ τὴν διευκόλυνσιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐπιχειρήσεων***»· διαιρεῖ τὰς ὀχυρὰς θέσεις εἰς τέσσαρας κατηγορίας, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς σπουδαιότητος τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας δύνανται αὗται νὰ χορηγοῦν τὴν ὑποστήριξίν των· καὶ τέλος ζητεῖ τὴν δημιουργίαν ἐν Κράτει τινὶ μιᾶς μεγάλης θέσεως συγκεντρώσεως, ***ἥτις εἶνε ὡς ἡ κλεὶς, ἐξασφαλίζει τὴν ἀνεξαρτησίαν***». Ὁ Jomini (Tableau analytique des principales combinaisons de la guerre et de leur rapport avec la politique des États) θέλει ὅπως αἱ ὀχυραὶ θέσεις κατασκευάζωνται ἐπὶ τῶν κυρίων γραμμῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐξυπακουομένου ὅτι ἐὰν αὐταὶ αὗται δὲν εἶνε ἐμπόδια ἀπόλυτα εἰς τὴν πορείαν τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων, ὑποχρεοῦν, τοὐλάχιστον, ταῦτα εἰς παρακαμπὰς